GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİNİN AÇIK ERİŞİM VE AÇIK BİLİM POLİTİKASI

Özet Politika Belgesi (2025–2030)

1. Giriş

Gebze Teknik Üniversitesi, ürettiği bilginin tüm paydaşlara güvenli, sürdürülebilir ve erişilebilir biçimde sunulmasını amaçlayan kapsamlı bir Açık Erişim ve Açık Bilim Politikası benimser. Bu politika, Horizon Europe Açık Bilim ilkeleri, UNESCO Açık Bilim Tavsiyesi, YÖK Açık Bilim Çerçevesi ve uluslararası en iyi uygulamalarla uyumlu olarak hazırlanmıştır.

2. Politikanın Amacı

- GTÜ'de üretilen bilimsel yayınlara, veriye ve araştırma materyallerine açık erişim sağlamak,
- Kütüphaneye, bilgisayar/internet olanaklarına, açık çevrimiçi derslere ve ders materyallerine, üniversiteye kayıtlı olmayan bireylerin de ücretsiz erişimini desteklemek,
- Araştırmanın şeffaflığını, görünürlüğünü ve etki alanını artırmak,
- Akademik çıktıları ulusal ve uluslararası platformlarda daha görünür ve alıntılanabilir hale getirmek,
- Araştırma performansı ve üniversite sıralamalarındaki göstergeleri güçlendirmek.

3. Politika İlkeleri

GTÜ aşağıdaki temel ilkelere bağlıdır:

- Açık Erişim
  - GTÜ'de üretilen makalelerin accepted version kopyalarının kurumsal arşive yüklenmesi zorunludur.
  - Açık erişimli lisanslama (örn. CC BY) teşvik edilir.
  - Akademik yükseltme ve performans değerlendirmelerinde açık erişim katkısı dikkate alınır.
- Açık Araştırma Verisi
  - Araştırma verileri FAIR ilkelerine (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) uygun şekilde yönetilir.
  - Veri Yönetim Planı (DMP), tüm tez ve projeler için standart gerekliliktir.
  - Hassas veriler etik ve KVKK kurallarına göre korunur.
- Açık Kaynak Kod, Yazılım ve Protokoller
  - Kod, model ve protokollerin açık lisanslarla (MIT, GPL, CC0 vb.) paylaşılması teşvik edilir.
  - Zenodo, GitLab, Figshare gibi depolara entegrasyon desteklenir.
- Açık Bilim Kültürü
  - Açık bilim eğitimleri araştırmacılar, tez öğrencileri ve idari personel için uygulanır.
  - Açık Bilim Danışma Birimi, araştırmacılara sürekli rehberlik sağlar.

4. Kurumsal Mekanizma

GTÜ Açık Bilim Komisyonu politikanın uygulanmasından sorumludur ve şu birimlerden oluşur:

Rektör Yardımcılığı (Başkan)

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

Araştırma Koordinasyon Birimi

Enstitü temsilcileri

Bilgi İşlem ve TTO temsilcileri

Kurumsal Açık Erişim Arşivi

DSpace/DSpaceCRIS tabanlı GTÜ Arşivi, tüm yayın ve veri çıktılarının ana deposudur.

Arşiv, ORCID, DOI, OpenAIRE, Google Scholar gibi küresel sistemlerle entegredir.

5. Teşvik Mekanizmaları

- Açık erişim yayımlayan araştırmacılar için APC Destek Fonu oluşturulacaktır.
- Dönüşüm anlaşmaları (Read & Publish) aracılığıyla yayımlama ücretlerinin azaltılması hedeflenir.
- Açık erişimli yayınlar, performans ve proje değerlendirmelerinde ayrı bir pozitif etki katsayısıyla desteklenir.

6. Hedefler (2025-2030)

ALAN	HEDEF
Açık erişimli yayın oranı	%70+
Arşivdeki kayıt sayısı	25.000+
Veri seti paylaşımı	500+ veri seti
OA uyumlu tez oranı	%100
Read & Publish anlaşmaları	5+ yayınevi
Açık bilim eğitimi verilen kişi	5.000+

7. Sorumluluklar

Akademisyenler: Yayın ve verilerin arşive zamanında yüklenmesi.

Kütüphane: Arşivin yönetimi, metadata kalitesi, haklar ve lisanslama desteği.

Bilgi İşlem: Teknik altyapı ve entegrasyonların sağlanması.

TTO: Açık bilim süreçlerinin sanayi iş birlikleriyle uyumlandırılması.

Enstitüler: Tezlerin açık erişim politikasıyla uyumunun sağlanması.

8. Sorumluluklar

GTÜ Açık Erişim ve Açık Bilim Politikası, üniversitemizin bilimsel katkılarını görünür kılacak, araştırma etkisini güçlendirecek ve ulusal/uluslararası sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu bir dönüşüm yaratacaktır.

Bu politika, 2025–2030 döneminde GTÜ'yü Türkiye'nin öncü Açık Bilim Üniversitelerinden biri haline getirmeyi amaçlamaktadır.